

Aprob,

Avocatul Poporului,
Victor Ciorbea

Raport

privind vizita efectuată în Penitenciarul Craiova, Secția exterioară Ișalnița

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Penitenciarul Craiova, Secția exterioară Ișalnița este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În conformitate cu art. 16 alin (1) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, la data de 15 noiembrie 2018 a fost efectuată o vizită inopinată la Penitenciarul Craiova, Secția exterioară Ișalnița, în vederea consolidării protecției persoanelor private de libertate împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificării condițiilor de cazare, a modului de asigurare a hranei, a asistenței medicale, a asistenței psihologice, a modului în care se efectuează percheziționarea deținuților, transportarea persoanelor condamnate, a modului cum se respectă dreptul de a primi vizite și dreptul de a fi informat cu privire la situațiile familiale deosebite, precum și a oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanții instituției Avocatul Poporului, , , jurist, , psiholog, , medic, consilieri în cadrul Centrului Zonal Craiova, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și inspector , reprezentant al Organizației pentru Apărarea Drepturilor Omului-Filiala Regională Craiova.

În timpul vizitei au fost intervievate mai multe persoane private de libertate despre condițiile de detenție din cadrul Secției exterioare Ișalnița, dar și despre modul cum sunt respectate drepturile legale (la asistență medicală, la asistență psihologică, de a primi vizite, de a fi informat cu privire la situațiile familiale deosebite, modul în care se efectuează percheziționarea deținuților, transportarea acestora, precum și a altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție).

2. Constatările rezultate din vizita efectuată și din interviurile cu beneficiarii

a) informații generale

La aproximativ 10 km de orașul Craiova, în localitatea Ișalnița, județul Dolj, Penitenciarul Craiova a amenajat o secție exterioară, care funcționează în fostele clădiri ale unei societăți comerciale. Construcțiile și terenul aferent au fost transmise din patrimoniul

societății comerciale în proprietatea publică a statului și în administrarea Ministerului Justiției - Direcția Generală a Penitenciarelor, prin *Hotărârea Guvernului nr. 643/1996*.

Conform dispozițiilor Administrației Naționale a Penitenciarelor și a organelor judiciare, începând cu perioada februarie – martie a anului 2009, în unitate au fost transferate persoane private de libertate - femei, de la penitenciarele Drobeta-Turnu Severin și Târgu Jiu și au fost aduse și persoane arestate - femei, de la aresturile de poliție județene Mehedinți și Gorj. Efectivul de persoane private de libertate - femei, raportat la capacitatea de cazare pe camere de deținere, a determinat în acea perioadă, dificultăți în respectarea criteriilor de separațiune, conform prevederilor legale. Astfel, s-a considerat ca soluție optimă, înființarea ca Secție de deținere exterioară - Femei a Secției exterioare Ișalnița.

Începând cu data de 15.07.2013, în Pavilionul A (E9.A) al Secției exterioare femei Ișalnița au fost relocate 40 de persoane private de libertate femei, din regimurile deschis și semideschis, din cadrul Penitenciarului Craiova, iar în Pavilionul B (E9.B) al secției exterioare au fost custodiate începând cu data de 05.09.2016 persoane private de libertate - femei din regim închis și arest preventiv. La data vizitei în acest pavilion erau custodiate doar deținute din regim închis.

Activitatea Secției exterioare femei Ișalnița era asigurată de 25 de persoane, angajate ale Administrației Naționale a Penitenciarelor, posturile prevăzute în organigramă fiind de 27, ceea ce corespunde unui **procent de încadrare de 92,6%, existând două posturi vacante** în cadrul Sectorului Supraveghere/Însoțire.

b) condiții de cazare

Secția exterioară Ișalnița avea o capacitate legală de 66 de locuri: Secția E9.A (regim deschis și semideschis) cu o capacitate de 42 locuri și Secția E9.B - regim închis cu o capacitate de 24 de locuri. La data vizitei erau custodiate 45 persoane private de libertate în Secția E9.A (25 - regim semideschis și 20 – regim deschis), iar în Secția E9.B erau 17 persoane private de libertate – regim închis. Repartizarea deținuților în camere se realiza conform regimului de executare, vârstei și gradului de risc pentru siguranța locului de deținere.

În cadrul Secției E9.B nu erau custodiate persoane private de libertate care să fie clasificate în categoria deținuților care prezintă risc pentru siguranța locului de deținere.

În Secția E9.A erau instalate la data vizitei 58 de paturi față de capacitatea legală de 42 de paturi, **gradul de ocupare al Secției E9.A fiind de 138,1%, constatându-se supraaglomerare, nefiind respectate prevederile art. 1, alin. (3) din Anexa la Ordinul Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017 - aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate.** În Secția E9.B nu exista supraaglomerare, numărul paturilor instalate fiind în conformitate cu capacitatea legală.

Persoanele private de libertate care au discutat cu membrii echipei de vizită au declarat că erau mulțumite de condițiile de detenție, de modul în care se comporta personalul. Au precizat că aici condițiile erau mult mai bune decât în alte penitenciare în care au fost custodiate, hrana era bună, transportul la penitenciarul Craiova sau la instanțele de judecată era asigurat în condiții bune, cu autospeciale dotate corespunzător.

În cadrul **Secției E9.A** existau spații destinate cazării, birouri și spații comune amenajate pentru desfășurarea unor activități specifice (activități socio-educative, sală de mese, oficiu de veselă, spălătorie, curte de plimbare).

Unul din spațiile de cazare pentru persoanele private de libertate din regim deschis era compus din două camere cu tranzitare liberă, hol de acces și o încăpere pentru grupuri sanitare și dușuri.

În cel de-al doilea spațiu erau cazate deținutele care executau pedeapsa în regim semideschis, fiind compus din 8 camere cu hol comun și două încăperi destinate grupurilor sanitare și dușurilor.

Camerele de detenție aveau ferestre de dimensiuni mari, care asigurau luminatul natural și ventilația corespunzătoare, erau dotate cu dulapuri metalice, pentru depozitarea obiectelor de uz personal, mese, scaune și televizoare. În camere erau instalate paturi suprapuse pe două rânduri, cazarmamentul (saltea, cearșafuri, pernă, păături) era curat și în stare corespunzătoare, pereții erau curați, pavimentul camerelor era placat cu gresie, facilitând o bună igienizare. Apa rece era asigurată permanent, iar apa caldă de două ori pe zi, câte două ore, conform programului aprobat de conducerea unității.

Persoanele private de libertate cazate în Secția E9.A aveau acces direct în curtea de plimbare betonată. Secția dispunea de o zonă destinată activităților sportiv/recreative în aer liber, o zonă verde amenajată cu flori, delimitări cu gard viu și spațiu efectiv de plimbare.

În cadrul **Secției E9.B**, unde erau custodiate persoane private de libertate în regim închis, se aflau patru camere de deținere, în fiecare cameră erau instalate câte 6 paturi suprapuse pe două rânduri, existau ferestre de dimensiuni mari, care asigurau luminatul natural și ventilația corespunzătoare. Camerele erau dotate cu mobilier nou, televizoare, mese, scaune și dulapuri metalice pentru depozitarea obiectelor de uz personal.

În toate camerele erau grupuri sanitare amenajate tip antivandal, pavimentul (camerelor și al grupurilor sanitare) era placat cu gresie. În cadrul Secției E9.B existau: o sală de mese, un oficiu pentru veselă, cabinet pentru consiliere psihologică, educațională și socială, un spațiu amenajat pentru acordarea vizitelor cu dispozitiv de separare și două curți de plimbare. Erau instalate și funcționau 12 camere video de supraveghere a spațiilor comune, exceptând camerele de detenție.

La data efectuării vizitei, în camerele de deținere din cele două secții era o temperatură corespunzătoare, căldura fiind asigurată de centrala termică proprie, iar instalațiile sanitare și termice erau întreținute și funcționau corespunzător.

Periodic erau efectuate proceduri de dezinsecție și deratizare, cu personal specializat, respectându-se programul stabilit prin contractul de prestări servicii. Nu a fost constatăată prezența insectelor sau a rozătoarelor.

În serviciul de pază și supraveghere erau planificate zilnic două agente supraveghetoare, un agent-șef post control și 2 agenți patrulă perimetru, în program de 12/24 ore și 12/48 ore.

c) asigurarea hranei

Hrana zilnică a persoanelor private de libertate era preparată la blocul alimentar al Penitenciarului Craiova, conform situației de efective transmise zilnic de personalul secției exterioare. Transportul hranei preparate de la sediul penitenciarului la secția exterioară se

efectua cu autospeciala autorizată sanitar-veterinar, de trei ori pe zi, în recipiente de inox, cu respectarea normelor de igienă.

Hrana se prepara diferențiat, în funcție de normele de hrană prevăzute de Ordinul Ministrului Justiției nr. 3147/2018 privind Normele de acordare a drepturilor de hrană pentru persoanele private de libertate din sistemul administrației penitenciare.

Hrana era primită și distribuită la oficiile alimentare amenajate în fiecare secție, masa fiind servită în cele două săli de mese, dotate corespunzător.

Din interviurile realizate cu mai multe persoane private de libertate a rezultat că acestea erau mulțumite în general de calitatea hranei primite, fiind respectate atât regimul alimentar recomandat de medic cât și apartenența religioasă a unor persoane private de libertate.

Existau prelevate probe alimentare, păstrate într-un frigider destinat acestui scop, timp de 48 de ore, conform prevederilor Ordinului Ministerului Sănătății nr. 976/1998 pentru aprobarea Normelor de igienă privind producția, prelucrarea, depozitarea, păstrarea, transportul și desfacerea alimentelor.

Pentru păstrarea alimentelor primite sau achiziționate de persoanele private de libertate, exista câte un frigider amplasat pe holurile secțiilor de deținere.

d) acordarea asistenței medicale, tratament și îngrijiri

În cadrul Secției exterioare Ișalnița nu exista amenajat un cabinet medical. Deși secția dispunea de un spațiu dotat cu canapea de consultații, dulap, lavoar cu apă curentă și masă, acesta nu era amenajat și dotat potrivit prevederilor Ordinului 153/2003 emis de Ministerul Sănătății și Familiei pentru aprobarea normelor metodologice privind înființarea, organizarea și funcționarea cabinetelor medicale – Anexa 2, dotarea minimă obligatorie pentru cabinete medicale de specialitate, astfel încât nu se puteau acorda servicii medicale în această secție de deținere.

Deasemenea la data vizitei Secția exterioară Ișalnița nu deținea Autorizație Sanitară de Funcționare.

Serviciile medicale pentru persoanele private de libertate custodiate în această secție erau acordate la cabinetul medical al Penitenciarului Craiova, de personalul medical angajat

al acestei unități penitenciare (3 medici cu specialitatea medicină generală, un medic stomatolog, 12 asistenți medicali și un tehnician dentar), conform unui program stabilit, o zi pe săptămână, pentru persoanele diagnosticate cu afecțiuni medicale cronice, sau ori de câte ori era necesar în situația unor afecțiuni medicale acute.

Transportul persoanelor private de libertate la cabinetul medical era efectuat cu autospecialele unității.

Au existat și situații în care persoanele private de libertate au solicitat conform prevederilor legale, efectuarea unor consultații de specialitate de către un medic anume desemnat din rețeaua sanitară publică, cererile acestora fiind avizate favorabil de către conducerea unității.

Compartimentul medical al Penitenciarului Craiova are următoarea structură funcțională: cabinete de medicină de familie, cabinet de medicină dentară, infirmerie, izolatoare, sală de tratamente, sală recoltări produse biologice, birouri asistenți medicali, oficiu alimentar, punct farmaceutic, sală de așteptare, grupuri sanitare pentru personalul medical și un grup sanitar pentru persoanele private de libertate.

Cabinetele medicale aveau autorizație sanitară de funcționare, emisă de Direcția de Sănătate Publică Dolj, pentru activități de asistență medicală de specialitate și erau dotate cu mobilier, instrumentar și aparatură în conformitate cu prevederile Ordinului Ministerului Sănătății nr. 153/2003.

Infirmeria avea în componență două saloane cu câte opt paturi și grup sanitar propriu, destinate internării persoanelor private de libertate diagnosticate cu afecțiuni ce impuneau o supraveghere permanentă a cazului. Cele trei izolatoare erau dotate cu câte un pat și grup sanitar propriu și erau destinate cazării persoanelor private de libertate aflate în refuz de hrană, precum și persoanelor suspectate de boli transmisibile care ar necesita izolarea temporară până la stabilirea diagnosticului. La data vizitei nu erau cazate în infirmerie persoane private de libertate custodiate la Secția exterioară Ișalnița.

La cabinetele medicale existau întocmite fișe medicale pentru toate persoanele private de libertate. Consultațiile medicale acordate erau înregistrate atât în aceste fișe, cât și în Registrul de consultații medicină generală sau Registrul de consultații stomatologice. Echipa de vizită a verificat prin sondaj fișele mai multor persoane private de libertate custodiate la

Secția exterioară Ișalnița și a constatat că acestea erau întocmite și completate în mod corect. Conform datelor consemnate în registrele de consultații, în cursul anului 2018, până la data efectuării vizitei au fost acordate persoanelor private de libertate custodiate în această secție 718 consultații de medicină generală și 80 de consultații stomatologice.

Programul de activitate al medicilor era de 7 ore zilnic, în ture, dimineața și după-amiaza, iar programul de consultații adresate persoanelor private de libertate era afișat la cabinetele medicale. Graficul de planificare a activității personalului medical prezentat echipei de vizită a evidențiat faptul că se asigura permanența în acordarea serviciilor medicale.

Consultațiile medicale de specialitate și investigațiile paraclinice au fost acordate la recomandarea medicilor unității, în baza biletului de trimitere, în conformitate cu prevederile Contractului - cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate și ale normelor metodologice de aplicare a acestuia. În anul 2018 persoanele private de libertate custodiate la Secția exterioară Ișalnița au beneficiat de 40 consultații de specialitate efectuate în ambulator (cardiologie, diabet și boli de nutriție, alergologie, pneumologie, obstetrică-ginecologie, oftalmologie etc.), în unități medicale de pe raza municipiului Craiova, nefiind întâmpinate dificultăți în legătură cu asigurarea asistenței medicale de specialitate.

Investigațiile de laborator recomandate de medic au fost efectuate la două laboratoare de analize medicale de pe raza municipiului Craiova, cu care Penitenciarul Craiova avea încheiate contracte de prestări servicii.

Internările în spital persoanelor private de libertate au fost efectuate la recomandarea medicilor unității la penitenciarele spital din rețeaua Administrației Naționale a Penitenciarelor sau în unități medicale din rețeaua Ministerului Sănătății. În anul 2018 până la data vizitei au fost înregistrate 28 de internări ale persoanelor private de libertate de la Secția exterioară Ișalnița, în penitenciarele spital (Penitenciarul Spital București-Rahova, Penitenciarul Spital București-Jilava) și două internări în unități din rețeaua sanitară publică (Spitalul Clinic Județean de Urgență Craiova, Spitalul Clinic Municipal „Filantropia” Craiova).

Motivele internării în spital au fost reprezentate de afecțiuni medicale acute (afecțiuni musculo-scheletale, digestive, ginecologice, endocrinologice, urologice, chirurgicale etc.) sau

de evaluarea periodică a unor afecțiuni medicale cronice (afecțiuni cardiovasculare, respiratorii, endocrinologice, metabolice etc.).

Persoanele private de libertate diagnosticate cu boli cronice erau în evidență la cabinetul medical, erau dispensarizate și li se asigura tratamentul și regimul alimentar corespunzător. În Registrul de evidență al bolilor cronice erau înregistrate la data vizitei 6 persoane private de libertate custodiate la Secția exterioară Ișalnița, diagnosticate cu afecțiuni cardiovasculare, respiratorii, endocrinologice, hepatice, diabet zaharat, dislipidemie etc. La această secție exterioară nu erau custodiate persoane diagnosticate cu afecțiuni psihice care să necesite administrarea de tratament psihotrop strict supravegheat.

În anul 2018 au fost înregistrate la Secția exterioară Ișalnița două persoane private de libertate diagnosticate cu sarcină în evoluție, una dintre acestea fiind diagnosticată cu sarcină gemelară. Gravidele au fost luate în evidență la cabinetul medical, au fost monitorizate lunar, iar începând cu luna a VI-a de sarcină au fost transferate la secția de profil a Spitalului Penitenciar București-Rahova, pentru supravegherea sarcinii și asistență medicală de specialitate.

Persoanele private de libertate beneficiau de medicamente compensate, în baza unei prescripții medicale eliberate de medicii penitenciarului sau de alți medici specialiști, diferența dintre prețul medicamentelor și valoarea compensată în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate fiind plătită din fondurile Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Medicamentele erau prescrise de medicii unității, în limita specialității, precum și la recomandarea medicilor specialiști din unitățile medicale ambulatorii sau spitalicești, conform prevederilor Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate și ale normelor metodologice de aplicare a acestuia. La cabinetul medical din Penitenciarul Craiova exista aparat medical de urgență, dotat în conformitate cu prevederile Anexei 1 din Ordinul nr. 429/C-125/2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor.

Medicamentele prescrise erau distribuite persoanelor private de libertate pentru o perioadă de 3-10 zile, atât pentru afecțiunile acute și subacute, cât și pentru afecțiunile cronice.

Urgențele medico-chirurgicale erau prezentate la cabinetul medical al Penitenciarului Craiova unde medicul și/sau asistentul medical acordau primul ajutor și luau măsurile necesare în limita competenței, iar în situațiile care au depășit competența personalului medical, a fost solicitat telefonic Serviciul Național Unic de Urgență 112, iar persoanele private de libertate au fost prezentate la unitatea de primiri urgențe a Spitalului Clinic Județean de Urgență Craiova. În anul 2018 solicitarea serviciului de urgență a fost efectuată în 5 cazuri, pentru motive medicale (dispnee, anxietate, angină pectorală etc.), neexistînd situații de solicitare adresate ca o consecință a unor fapte de auto/hetroagresiune.

Conform documentelor medicale la Secția exterioară Ișalnița nu au existat cazuri de personae private de libertate diagnosticate cu boli infecto-contagioase în anul 2018. Exista o singură persoană diagnosticată cu hepatită cronică virală tip B, în stare inactivă, care urma tratament hepatoprotector.

Constatarea leziunilor traumatice și alte evenimente deosebite

Din verificarea documentelor medicale a rezultat faptul că în cursul anului 2018 nu au fost consemnate cazuri de auto/hetroagresiune care să necesite sesizarea organelor de cercetare penală. Nu au fost înregistrate decese sau cazuri de suicid.

Din interviurile echipei de vizită cu persoanele private de libertate custodiate la Secția exterioară Ișalnița și din verificarea documentelor medicale **a rezultat că în anul 2017, o persoană privată de libertate custodiată în această secție a fost implicată într-un accident în timpul descării dintr-o mașină a unor paturi, unul dintre acestea alunecând peste ea.** A fost solicitat Serviciul Național Unic de Urgență 112, persoana fiind transportată la Unitatea de Primiri Urgențe a Spitalului Clinic Județean de Urgență Craiova. În urma consultațiilor de specialitate și a investigațiilor paraclinice efectuate s-a stabilit diagnosticul de policontuzie toraco-abdominală și fractură apofiză transversă vertebră lombară. A fost internată în spital unde a primit tratament și asistență medicală de specialitate, iar ulterior a efectuat mai multe internări în penitenciare spital pentru tratament de fiziokinetoterapie și recuperare medicală, la data vizitei starea de sănătate a acesteia fiind ameliorată.

Echipa de vizită a recomandat conducerii Penitenciarului Craiova asigurarea măsurilor necesare și instruirea persoanelor private de libertate implicate în activități lucrative, astfel încât să fie evitată producerea unor accidente nedorite.

e) dreptul persoanelor private de libertate la asistență psihologică

Serviciul Asistență Psihosocială din cadrul Penitenciarului Craiova avea ca domeniu de activitate oferirea de sprijin calificat pentru soluționarea problemelor psihologice și sociale ale persoanelor private de libertate pe timpul executării pedepsei, în vederea pregătirii acestora pentru reintegrarea în comunitate.

Demersurile de asistență psihologică și asistență socială vizau identificarea nevoilor, a riscurilor de a dezvolta comportamente dezadaptative, precum și particularizarea intervențiilor în funcție de specificul fiecărei categorii de persoane private de libertate.

La data efectuării vizitei, la Secția exterioară Ișalnița din cadrul Penitenciarului Craiova erau cazate 62 de femei private de libertate. Referitor la tipul infracțiunilor săvârșite de către persoanele private de libertate cazate la secția Ișalnița, 10 persoane erau condamnate pentru furt (reprezentând un procentaj de 16,39% din populația carcerală de 61 de persoane), 9 pentru omor (14,75%), 7 pentru Legea 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale (11,47%), câte 4 pentru tâlhărie și complicitate la furt calificat (6,55%), câte 3 persoane condamnate pentru complicitate la înșelăciune, Legea nr. 143/2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, trafic de minori (un procentaj de 4,91%), câte 2 persoane condamnate pentru tentativă de omor, proxenetism, Legea nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate (un procentaj de 3,27%) și câte o persoană condamnată pentru Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, lovire/alte violențe, luare de mită, înșelăciune, complicitate tâlhărie, constituire grup organizat, Legea energiei și gazelor naturale (Legea nr. 123/2012), șantaj, instigator abuz în serviciu (un procentaj de 1,63%).

În cadrul secției exterioare Ișalnița activitatea de asistență psihosocială era desfășurată de către un psiholog și un asistent asocial. Cei doi specialiști își desfășurau activitatea la

această secție câte două zile pe săptămână, în ture (tura I în intervalul – 7³⁰-15³⁰, tura II în intervalul 11⁰⁰-19⁰⁰), iar activitățile erau planificate în baza orarului specialistului. Orarul specialistului era întocmit lunar, fiind avizat de către șeful serviciului asistență psihosocială și aprobat de către directorul adjunct intervenție psihosocială. În Orarul activităților de asistență psihosocială pe luna noiembrie 2018, întocmit de către psihologul secției, erau planificate următoarele activități: evaluare psihologică pe parcurs și finală, convorbiri individuale, consiliere psihologică, completare documente specifice și Program de intervenție psihologică destinat persoanelor vârstnice. Respectând procedurile și standardele elaborate de către Direcția Reintegrare Socială din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor, zilnic, psihologul avea alocate minim 4 activități directe cu deținuții. Psihologul consemna activitățile desfășurate în registrul specialistului, document înregistrat la începutul fiecărui an.

Psihologul care desfășura activitățile psihologice în cadrul Secției exterioare Ișalnița deținea atestat de liberă practică eliberat de către Colegiul Psihologilor din România, în specialitățile Psihologie aplicată în domeniul securității naționale și Psihologie clinică.

Psihologul a participat periodic la cursuri de formare profesională continuă, creditate de către Colegiul Psihologilor din România, în conformitate cu art. 17 alin. d din Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România „*psihologul cu drept de liberă practică are obligația să se preocupe de perfecționarea calificării profesionale*”: cursul „*Actualități în evaluarea și redactarea protocolului de examen psihologic specific comisiilor medico-legale psihiatrice aflate în cadrul IML-urilor*” (Asociația Institutul de Psihologie aplicată în domeniul Sănătății Mintale), 2017 (10 credite), „*Psihodiagnostic și prognostic proiectiv – Motivația inconștientă în actele psihopatologice*” (Asociația Szondi din România), 2018 (20 de credite).

Secția exterioară Ișalnița a Penitenciarului Craiova era împărțită în două secții: secția pentru regim deschis și semideschis și secția de regim închis. În cadrul fiecărei secții era amenajată câte o sală de activități, cu următoarele dotări tehnice: mese, scaune, tv. La secția de regim deschis și semideschis se utiliza și biroul supraveghetorii și al șefului de secție pentru activitățile individuale. La secția de regim închis era amenajat un cabinet pentru activitățile individuale desfășurate de psiholog, acesta fiind dotat cu 2 birouri, scaune,

calculator, imprimantă, fișet metalic și tv. Erau întrunite condițiile privind confidențialitatea actului profesional și securitatea emoțională a beneficiarilor, în conformitate cu prevederile art. 4 alin. (2) din legea anterior amintită „*Confidențialitatea actului psihologic este protejată prin lege și este o obligație a oricărui psiholog*”.

Evaluarea psihologică se putea realiza inițial, pe parcurs și final. Evaluarea inițială s-a realizat în cursul anului 2018 cu ajutorul instrumentului standard de evaluare C1, elaborat de către Direcția Reintegrare Socială, iar evaluarea psihologică se completa, după caz, cu instrumente de evaluare psihologică: Beck, STAI. Rezultatele evaluărilor erau consemnate în aplicația informatică și în Dosarele de educație și asistență psihosocială.

Întrucât femeile private de libertate erau cazate în perioada de carantină la Penitenciarul Craiova, la secția exterioară Ișalnița nu se realizau evaluări psihologice inițiale, în cursul anului 2018 fiind realizată una singură (acestea se realizau în perioada de carantină și observare, în cadrul programului de adaptare la condițiile privării de libertate și reprezenta o diagnoză a principalelor nevoi educative, de asistență psihologică și socială identificate la persoanele private de libertate, în vederea stabilirii demersurilor specifice).

În perioada 01.01.2018 – 15.11.2018 au fost evaluate psihologic 151 de persoane private de libertate (o evaluare inițială, 101 evaluări psihologice pe parcurs și 49 evaluări finale).

Evaluarea periodică se realiza pe parcursul executării pedepsei și avea rolul de a evidenția progresele ori regresele înregistrate de către persoanele private de libertate în plan psihocomportamental, precum și, după caz, de a identifica alte riscuri și nevoi psihologice.

Evaluarea finală se realiza în perioada premergătoare analizării în comisia pentru liberare condiționată și consemna evoluția persoanelor private de libertate ca urmare a parcurgerii demersurilor de asistență psihologică.

Includerea persoanelor private de libertate în programe și activități de asistență psihologică se realiza în funcție de recomandările formulate de către psiholog, consecutiv activității de evaluare psihologică, de regimul de executare, de momentul traseului execuțional, prioritizarea intervenției și posibilitățile instituției. Recomandările erau centralizate la începutul fiecărui an în Analiza nevoilor educaționale, de asistență socială și psihologică. Acest document fundamenta planificarea programelor de asistență psihologică

care urmau a fi desfășurate în cursul anului. Persoanele care prezentau recomandarea de a participa la un program de asistență psihologică și nu erau selecționate din motive obiective (număr insuficient de persoane în cadrul categoriei de persoane private de libertate și secției pentru constituire grup, dificultățile unei persoane de a se integra în grup sau interdicția persoanei de a participa la grup (din motive operative, pentru a evita altercațiile) să participe, beneficiau de consiliere psihologică pentru a răspunde nevoii persoanei private de libertate.

În cursul anului 2018, la secția exterioară Ișalnița au fost desfășurate următoarele programe de asistență psihologică: *Program de autocunoaștere și dezvoltare personală* (desfășurat în perioada 19.01-07.05.2018) – au fost incluse 9 femei private de libertate; *Program de asistență psihologică specifică „Relații conjugale și familiale”* (desfășurat în perioada 22.01-06.07.2018) – au fost incluse 7 femei private de libertate; *Program de asistență psihologică specifică pentru dezvoltarea managementului financiar* (desfășurat în perioada 11.05-07.09.2018) – au fost incluse 11 femei private de libertate; *Program de intervenție psihologică specifică destinat persoanelor adulte cu vârsta peste 55 ani* (început la data de 17.09.2018, în derulare)– au fost incluse 7 femei private de libertate. Astfel, 34 persoane private de libertate au fost incluse în programe de asistență psihologică, un grup fiind în derulare la momentul vizitei.

În anul 2018 au fost realizate 42 de consilieri psihologice pentru persoanele din următoarele categorii: vulnerabili, cu antecedente în consumul de alcool/droguri, în criză, ca urmare a apariției unor probleme de natură personală. Consilierea s-a realizat cu persoanele care au solicitat sprijin de specialitate, cu cei care aveau recomandare pentru acest tip de intervenție sau pentru cei care aveau recomandare de a urma un program de asistență psihologică, însă nu au fost incluse pentru că nu a fost posibilă constituirea unui grup din motive obiective.

Psihologul a desfășurat 59 de convorbiri individuale cu femeile private de libertate, la solicitarea acestora.

În perioada 01.01-15.11.2018 nu au fost înregistrate refuzuri de hrană, autoagresiuni, tentative de suicid sau evenimente negative la secția exterioară Ișalnița a Penitenciarului Craiova.

În urma interviurilor avute cu persoanele private de libertate, acestea au susținut că nu au întâmpinat dificultăți când au dorit să discute cu psihologul, au transmis supraveghetorului cererea lor, și psihologul a venit în scurt timp să stea de vorbă cu ele. S-au declarat mulțumite de condițiile din această secție.

f) dreptul persoanelor private de libertate de a primi vizite și dreptul de a fi informate cu privire la situațiile familiale deosebite (art. 68, alin. (1)-alin. (4) și art. 68, alin. (6) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal)

În cadrul Secției exterioare Ișalnița existau două spații separate, special amenajate pentru acordarea dreptului la vizită pentru persoanele private de libertate:

- sectorul pentru acordarea vizitei fără dispozitiv de separare era compus din: sală de așteptare aparținători și apărători, sală de control aparținători, spațiu pentru persoanele private de libertate, spațiu pentru vizită cu apărătorul, birou supraveghetor – control pachete, spațiu pentru controlul persoanelor private de libertate, spațiu pentru acordare vizită fără dispozitiv de separare și un grup sanitar pentru aparținători.

- sectorul pentru acordarea vizitei cu dispozitiv de separare era compus din: sală de așteptare pentru aparținători, două cabine pentru aparținători, două cabine pentru persoanele private de libertate și o sală pentru supravegherea vizuală. În sectorul pentru acordarea vizitei cu dispozitiv, comunicarea dintre persoanele private de libertate și aparținători se realizează prin intermediul interfonului.

Conform prevederilor art. 139 (Modalitatea de acordare a vizitei) din H.G. 157/2016, persoanele private de libertate arestate preventiv și cele din regim închis puteau beneficia de vizită fără separator, cu aprobarea directorului penitenciarului, în anumite condiții (pentru stimularea celor care au o conduită corespunzătoare, cu ocazia unor evenimente deosebite, etc).

Din verificările efectuate s-a constatat că în cursul anului 2018, până la data vizitei, au fost acordate persoanelor private de libertate 312 vizite cu dispozitiv de separare, 1205 vizite fără dispozitiv de separare, din care 115 au fost acordate în baza solicitărilor formulate de

către persoanele private de libertate care execută pedeapsa în regim închis, cu respectarea prevederilor legale în acest sens.

Pentru acordarea vizitei intime, persoanele private de libertate erau prezentate la sediul Penitenciarului Craiova, în vederea acordării acestui drept. În cursul anului 2018, până la data vizitei, au fost acordate în baza cererilor aprobate de directorul unității, cu respectarea prevederilor legale în acest sens, 51 vizite intime de 3 ore și 3 vizite intime de 48 de ore, în urma încheierii căsătoriei în penitenciar.

În anul 2018 au fost acordate 74 de vizite cu apărătorii, 4 vizite cu reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne și două vizite cu notari.

În data de 17.10.2018, a fost acordată o vizită cu reprezentanți ai misiunii diplomatice ai Ambasadei Austriei, unei persoane private de libertate de naționalitate austriacă, custodiată în cadrul Secției exterioare Ișalnița.

Programul de vizită, pe zile și ore, regulile de desfășurare a vizitei, bunurile și obiectele permis a fi primite și cele interzise, regulile de ordine interioară și alte dispoziții interne se aduceau la cunoștința persoanelor private de libertate și a vizitatorilor, prin afișare în locuri accesibile.

Din documentele prezentate a rezultat faptul că săptămânal aparținătorii persoanelor private de libertate aveau posibilitatea să facă programări pentru vizită, telefonic, la numerele de telefon afișate pe site-ul Penitenciarului Craiova, sau prin prezentarea directă la sediul penitenciarului, în timpul programului de lucru al sectorului vizită.

Persoanele private de libertate erau informate de către administrația penitenciarului cu privire la boala gravă sau decesul unui membru de familie, aparținător sau o altă persoană, în cel mai scurt timp de la luarea la cunoștință, despre evenimentul produs. Din verificarea documentelor prezentate de conducerea Secției exterioare Ișalnița a rezultat că în cursul anului 2018 s-a acordat unei singure deținute permisiunea ieșirii din penitenciar pentru 24 de ore, în scop umanitar pentru participarea la înhumarea mamei. Au mai fost acordate 4 permisiuni pentru o zi, în scopul menținerii relațiilor de familie și nu a fost dispusă nicio interdicție la vizită pentru persoanele private de libertate.

Deținutele au mai menționat că au primit vizite în conformitate cu prevederile legale, au fost mulțumite de durata vizitei, iar în timpul vizitelor a fost respectată confidențialitatea.

O persoană privată de libertate și-a exprimat mulțumirea că a fost învoită de 3 ori în cursul anului 2018, o dată pentru o zi, altă dată pentru 3 zile, fiind recompensată cu învoire și a mai fost învoită 24 de ore, atunci când a avut un deces în familie. A beneficiat de consiliere psihologică din partea psihologului unității penitenciare.

g) modul în care se efectuează percheziționarea deținuților (art. 19 din Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal)

Conform documentelor prezentate de conducerea unității de detenție, în cursul anului 2018, au fost organizate, în baza Planurilor de acțiune aprobate, 7 percheziții generale, în urma cărora nu au fost descoperite obiecte interzise. Perchezițiile au fost efectuate de către echipe constituite din persoane de sex feminin fiind respectate prevederile art. 19, alin. (3) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Nu au existat situații de percheziții corporeale care să necesite implicarea personalul medical conform prevederilor art. 19, alin. (5) din Legea nr. 254/2013.

În urma unui control inopinat, în data de 30.01.2018, într-una din camerele de deținere a fost descoperit un stick de memorie, s-a întocmit proces verbal de confiscare și obiectul confiscat a fost predat organelor de urmărire penală, conform prevederilor art. 20, alin. (7) din Hotărârea de Guvern nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

În conformitate cu prevederile art. 111, alin. (2) din Ordinul Ministerului Justiției nr. 4800/C/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind siguranța locurilor de deținere din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, la ieșirea și introducerea din și în cameră a persoanelor private de libertate, pentru desfășurarea unor activități, se efectuează percheziția corporală sumară.

Cu ocazia pregătirii în vederea prezentării deținuților la organele judiciare sau unitățile sanitare din rețeaua publică pentru analize sau investigații de specialitate, cât și la înapoierea

de la acestea, cu ocazia mutărilor între secțiile de deținere, cât și a transferului în alte unități penitenciare, persoanelor private de libertate li se efectua percheziția corporală amănunțită, în spații special amenajate, cu respectarea intimității, în conformitate cu prevederile art. 300, alin. (2) și art. 301 din Ordinul Ministerului Justiției nr. 4800/C/2018.

Din documentele verificate, a rezultat că percheziția persoanelor private de libertate și controlul bagajelor se realiza sub coordonarea șefului de tură, care, înainte de efectuarea percheziției, le aducea la cunoștință bunurile permise a fi păstrate, bunurile care sunt interzise și consecințele care decurg din nedeclararea și păstrarea lor în ascuns.

Referitor la activitatea de percheziționare, persoanele private de libertate au menționat la interviuri că la primirea în locul de deținere li s-a efectuat percheziție corporală amănunțită de către persoane de sex feminin, fiindu-le respectată intimitatea și demnitatea conform prevederilor legale. Percheziționarea bagajelor și a bunurilor personale se făcea în prezența persoanei în cauză sau a altui deținut, în situația în care aceasta nu era prezentă.

Nu au existat plângeri din partea persoanelor private de libertate cu privire la modul de efectuare a perchezițiilor.

h) transportarea persoanelor condamnate (art. 46 din Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal)

Transportarea persoanelor private de libertate (femei) cazate în cadrul Secției exterioare Ișalnița se efectua, în funcție de nevoi, în medie de două ori pe zi, cu o autospecială marca Volkswagen Crafter, care avea 16 locuri, precum și cu alte mijloace de transport. Pentru asigurarea condițiilor de separare pe timpul transportului, mijlocul auto era prevăzut cu mai multe cușete.

După efectuarea vizitei la Secția exterioară Ișalnița, membrii echipei s-au deplasat la sediul Panitenciarului Craiova, pentru a verifica mijloacele auto cu care se efectua transportarea persoanelor private de libertate. Au fost verificate autospeciala DJ - 01 - ANP, cu 10 locuri; autoturismul DJ - 13 - JZJ; autoduba DJ - 74 - ANP cu 12 locuri și două cușete a câte două locuri și autobuzul DJ - 72 - ANP cu 18 locuri.

Transportarea persoanelor private de libertate se făcea cu respectarea condițiilor de aerisire și iluminare, scaunele erau în stare bună, mijloacele de transport având în dotare încălziri auxiliare, aeroterme și instalații de aer condiționat.

La sediul Penitenciarului Craiova, membrii echipei de vizită au discutat și cu câțiva dintre conducătorii auto, care aveau în primire mijloacele de transport. Aceștia au precizat că, înainte de plecarea în misiune, toate autospecialele sunt măturate, spălate și igienizate. Pe perioada transportului fumatul este interzis, atât persoanelor private de libertate, cât și membrilor escortei. Din documentele verificate s-a constatat că în cursul anului 2018, la Secția exterioară Ișalnița nu a fost înregistrată nicio reclamație privind modul în care s-a efectuat transportul persoanelor private de libertate.

Având în vedere aspectele constatate, în temeiul în temeiul art. 43 alin. (1) și art. 47 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului**

RECOMANDĂ

conducerii Penitenciarului Craiova, Secția exterioară Ișalnița să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

- gestionarea supraaglomerării constatate în unele camere de detenție, unde persoanelor private de libertate le revenea un spațiu mai mic 4 m²/persoană;
- efectuarea demersurilor pentru încadrarea personalului pe funcțiile vacante;
- analizarea posibilității de amenajare și dotare a unui cabinet medical la Secția exterioară Ișalnița, unde să fie acordate servicii medicale persoanelor custodiate în această secție și delegarea personalului medical după un program stabilit de conducerea unității;
- efectuarea demersurilor necesare în vederea obținerii Autorizației Sanitare de Funcționare a Secției Exterioare Ișalnița.

- asigurarea măsurilor necesare și instruirea persoanelor private de libertate implicate în activități lucrative, astfel încât să fie evitată producerea unor accidente nedorite.

Craiova: 03 aprilie 2019